

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)**

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Είναι δεδομένο ότι το διαδίκτυο έφερε μια πιο ισότιμη πρόσβαση στη γνώση. Ζούμε ένα κύμα εκδημοκρατισμού της γνώσης. Παλιότερα, για να δει κανείς τη βιβλιοθήκη του Κέμπριτζ, έπρεπε να ταξιδέψει χιλιάδες χιλιόμετρα. Σήμερα, μπορεί να βρει τα βιβλία της από το γραφείο του. Παλιότερα, έπρεπε να έχει κάποιος λεφτά για να παρακολουθήσει μαθήματα του MIT¹. Σήμερα, έρχονται διαδικτυακά στο σπίτι του.

Σ' αυτόν τον υπαρκτό εκδημοκρατισμό της γνώσης ορθώνονται τρεις γκρίνιες. Η μία είναι η άρνηση της τεχνολογίας, εξαιτίας των πιθανών κινδύνων που έχει η ανάπτυξή της. Ο Πολ Βιρίλιο, για παράδειγμα, έγραψε την «Πληροφοριακή Βόμβα». Είναι σίγουρος ότι η κοινωνία της γνώσης ενέχει κινδύνους, αλλά άγνωστους. Δεν τους ξέρει, αλλά...υπάρχουν. Η δεύτερη γκρίνια έχει να κάνει με τα «παιδάκια της Αφρικής». Το ακούμε για κάθε νέα τεχνολογία: «Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ², όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;». Το επιχείρημα έχει εν μέρει λογική. Πραγματικά «τι να το κάνεις το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, αν δεν έχεις Αλτσχάιμερ;». Αν όμως αποκτήσεις, το πρώτο που ξεχνάς είναι τα «παιδάκια της Αφρικής». Η τρίτη γκρίνια έχει να κάνει με το διαβόητο «ψηφιακό χάσμα». Βέβαια, καμιά τεχνολογία, καμιά επιστημονική επανάσταση δεν διαχέεται αμέσως σε όλη την υφήλιο. Ο Γουτεμβέργιος τύπωσε την πρώτη Βίβλο το 1455· ωστόσο στην Ελλάδα η τυπογραφία ήρθε στις αρχές του 19ου αιώνα. Όσο για το τυπωμένο βιβλίο, ακόμη πασχίζουμε να γίνει κτήμα του ελληνικού λαού. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι η επανάσταση έγινε και ακόμη προχωρεί. Εξάλλου, αυτοί που μιλούν για ψηφιακό χάσμα στην Αφρική πρέπει να αναλογιστούν ποιο είναι το τυπογραφικό χάσμα του δυτικού κόσμου με την Αφρική.

Πολύ περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να μετέχουν ισότιμα στην κοινωνία της γνώσης και πλέον όχι μόνον ως αναγνώστες, αλλά και ως

συγγραφείς. Στον κυβερνοχώρο, οικονομικά και τεχνολογικά, όλοι βρίσκονται στο ίδιο σημείο εκκίνησης. Στο διαδίκτυο, το άρθρο ενός δημοσιογράφου είναι εξίσου προσβάσιμο με το άρθρο ενός πιτσιρικού. Δηλαδή, τα δίκτυα επικοινωνιών ισοπεδώνουν παλιές ιεραρχίες της βιομηχανικής κοινωνίας και απομένει να δούμε αν θα συνθέσουν νέες. Στον κυβερνοχώρο λειτουργεί καθένας σύμφωνα με τις ανάγκες του και τις δυνατότητές του. Αυτό όμως δημιουργεί έναν **κατακερματισμό** της εμπειρίας που τρομάζει πολλούς. Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα. Από την άλλη, όλη αυτή η πληθώρα διαθέσιμων πληροφοριών **μετατρέπεται** σε άγχος. «Πληροφοριακό άγχος» το ονομάζουν κάποιοι ψυχολόγοι: «να προλάβω να δω το ένα, να διαβάσω το άλλο, να μη χάσω το τρίτο, ώστε να μην είμαι εκτός θέματος και εκτός της κοινότητας όπου ζω και λειτουργώ». Αυτό το άγχος είναι λογικό να υπάρχει και να μεγαθύνεται, όσο μεγαλώνει το ποσό των πληροφοριών που όλοι έχουμε διαθέσιμες.

Όλα αυτά είναι πραγματικά, αλλά το ίδιο θα έλεγε κι ένας μοναχός του Μεσαίωνα βλέποντας την πλημμύρα των αιρετικών κειμένων που άρχισαν να βγαίνουν από τις τυπογραφικές μηχανές. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πληροφορική επανάσταση είναι σε μετάβαση και κάθε επανάσταση σε μετάβαση **διασπείρει** σύγχυση. Το παλιό δεν έχει πεθάνει και το καινούριο δεν έχει γεννηθεί.

Πάσχος Μανδραβέλης. Από τον ημερήσιο τύπο (διασκευή).

-
1. MIT: Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης.
 2. Αλτσχάιμερ: Νόσος με κυριότερο σύμπτωμα την απώλεια της μνήμης.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε. (100-120 λέξεις)

Μονάδες 25

B1. «Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα». Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου.

Μονάδες 10

B2. α) Να αναφέρετε δύο τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου. («Σ' αυτόν τον υπαρκτό [...] με την Αφρική»).

(Μονάδες 4)

β) Να βρείτε τη δομή της ίδιας παραγράφου. (Μονάδες 3)

Μονάδες 7

B3. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω περιπτώσεις:

«Πληροφοριακή Βόμβα»

«Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;»

«Πληροφοριακό άγχος»

(Μονάδες 3)

β) Να βρείτε στο κείμενο πέντε παραδείγματα μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας. (Μονάδες 5)

Μονάδες 8

B4. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πιθανών, ξεχνάς, κατακερματισμό, μετατρέπεται, διασπείρει. (Μονάδες 5)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

υπαρκτό, άρνηση, σίγουρος, προσβάσιμο, λογικό.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

- Γ1. Ως ομιλητής σε ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σου με θέμα τη χρήση του διαδικτύου, να αναπτύξεις τις απόψεις σου σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο στη διάδοση της γνώσης, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτό να αξιοποιηθεί δημιουργικά στο πλαίσιο του σχολείου. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2011

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- A1.** Ο αρθρογράφος αναφέρεται στην κοινωνία της πληροφορίας και στις αλλαγές που επέφερε το διαδίκτυο στην προσέγγιση της γνώσης. Αρχικά επισημαίνει την αξία της δυνατότητας καθολικής πρόσβασης στην πληροφόρηση καθώς και τους ενδοιασμούς για τους κινδύνους που ελλοχεύουν, την παγκόσμια ιεράρχηση αξιών και το πρόβλημα των ανισοτήτων μεταξύ των κρατών ως προς την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας. Επιπρόσθετα προβλήματα αποτελούν η διάσπαση της «κοινότητας» ως αποτέλεσμα της εξατομικευμένης χρήσης του διαδικτύου και το άγχος που προκαλεί η υπερπληροφόρηση. Επιλογικά υπενθυμίζει ότι η διαδικτυακή επανάσταση βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη.
- B1.** Αναγκαίες προϋποθέσεις για την ύπαρξη μιας κοινότητας και για τη διατήρηση της συνοχής της είναι τα κοινά βιώματα και οι κοινοί στόχοι με άλλα λόγια «η κοινή εμπειρία». Στη σύγχρονη τεχνοκρατική κοινωνία όμως, η εξατομικευμένη δράση διασπά τη συνεκτικότητα, καθώς το άτομο λειτουργεί σύμφωνα με τις προσωπικές ανάγκες και ικανότητές του. Αυτό συμβαίνει και στον τομέα της ηλεκτρονικής πληροφόρησης με αποτέλεσμα τον κατατεμαχισμό της εμπειρίας και κατ' επέκταση της κοινότητας.
- B2. α.** Στη δεύτερη παράγραφο εντοπίζουμε παράδειγμα «Ο Πολ Βιρίλιο για παράδειγμα ...» και διαίρεση «... ορθώνονται τρεις γκρίνιες ... Η μια ... Η δεύτερη γκρίνια ... Η τρίτη ...».
- β.** Τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου είναι :
- θεματική πρόταση «Σ' αυτό τον υπαρκτό ... γκρίνιες»
 - λεπτομέρειες/σχόλια «Η μια ... με την Αφρική»
- Δεν υπάρχει κατακλείδα.

B3. α. «Πληροφοριακή βόμβα» : τίτλος έργου
«Τι να το κάνω ... πυρετό;» : ευθύς λόγος που ενέχει και ειρωνεία

«πληροφοριακό άγχος» : επιστημονικός όρος (ψυχολογίας)

- β.** 1. «κύμα εκδημοκρατισμού»
2. «ορθώνονται τρεις γκρίνιες»
3. «πλημμύρα των αιρετικών κειμένων»
4. «τα δίκτυα ... ισοπεδώνουν παλιές ιεραρχίες»
5. το παλιό δεν έχει πεθάνει ... γεννηθεί».

B4. α. Συνώνυμα

- πιθανών : ενδεχόμενων
- ξεχνάς : λησμονείς
- κατακερματισμό : τεμαχισμό
- μετατρέπεται : μεταβάλλεται
- διασπείρει : διανέμει

β. Αντώνυμα

- υπαρκτό : ανύπαρκτο
- άρνηση : αποδοχή
- σίγουρος : αβέβαιος
- προσβάσιμο : απρόσιτο
- λογικό : παράλογο

Γ1.

Αγαπητοί συμμαθητές

α) σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο στη διάδοση της γνώσης :

- η πληροφορία και η γνώση μεταφέρεται σε όλα τα μέρη της γης,
- επιτυγχάνεται διακρατική-διασυνοριακή μετάδοση της γνώσης
- αυξάνει τη δυνατότητα μόρφωσης,
- η γνώση διαδίδεται ταχύτερα και αμεσότερα,
- οι χρήστες του διαδικτύου αποκτούν περισσότερες γνώσεις διαλεγόμενοι,
- εκδημοκρατισμός της γνώσης μέσω των ίσων ευκαιριών προσέγγισής της,
- οι γνώσεις παρέχονται ταξινομημένες και διευθετημένες με αποτέλεσμα την εύκολη και γόνιμη αξιοποίησή τους,
- το άτομο λειτουργεί αμφίδρομα : ως πομπός και δέκτης γνώσης,

- β)** σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αξιοποιηθεί δημιουργικά στο πλαίσιο του σχολείου.
- μέριμνα της πολιτείας για την εξασφάλιση των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών
 - χρήση των Η/Υ ως μέσου απόκτησης νέων γνώσεων και άσκησης πάνω στις ήδη αποκτημένες
 - Η διδακτική μέθοδος είναι απαραίτητο να προσαρμοστεί στις ανάγκες, δυνατότητες και αδυναμίες του κάθε μαθητή,
 - παροχή κινήτρων στους μαθητές για τη χρήση του Η/Υ για μαθησιακούς σκοπούς (ελκυστικά προγράμματα ως προς το θέμα, ανταπόκριση στα μαθητικά ενδιαφέροντα, έμφαση στη δημιουργικότητα του παιδιού, μέσω της δοκιμής και του πειραματισμού, κριτήρια αξιολόγησης με σαφείς απαντήσεις)
 - συνεχής επιμόρφωση των διδασκόντων,
 - δικτύωση σχολικών βιβλιοθηκών με δημόσιες κεντρικές και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες,
 - διαδικτυακή επικοινωνία-διάλογος μεταξύ ελληνικών εκπαιδευτικών κέντρων και αντιστοίχων του εξωτερικού.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας